

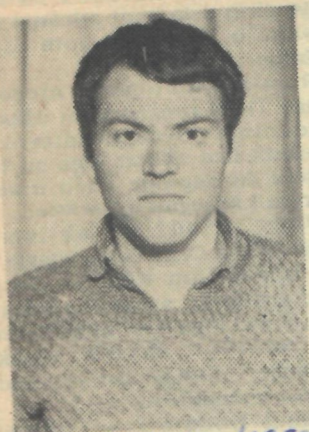
ODBOR ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA NOVI PAZAR, SANDŽAK

ADRESA OSMANA ĐIKIĆA BR 2 - 36300 NOVI PAZAR, SANDŽAK - TEL./FAX 0038 20 29 312

OTETI MUSLIMANI IZ BIJELOG POLJA

OTETI MUSLIMANI IZ VOLA NA PRUZI BEČEVAO-BAR 17.02.1993

LIČINA ILIĆ (1950)

SOFTIĆ SEĆO (1945)

RIFAT HUSOVIĆ (1953)

FEHIM BAKIJA (1953)

FEHIM BAKIJA (1953)

ESAD KAPETANOVIĆ
1974

ZAŠTO JE U NOVOM PAZARU PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV ŠEFKETA KRČIĆA

Urednik na sudu

Šefket Krčić, glavni i odgovorni urednik revije sandžačkih Muslimana „Sandžak“, koja izlazi u Novom Pazaru, sešće, najverovatnije već krajem meseca maja, na optuženičku klupu Okružnog suda u Novom Pazaru. Optužnica koju zastupa Salih Karišik, zamenik okružnog javnog tužioca, tereti Krčića da je počinio krivično delo izazivanja nacionalne, rasne i verske mržnje, razdora ili netrpeljivosti, iz člana 134 Krivičnog zakona Jugoslavije.

U optužnici koja je podignuta pre nekoliko dana i dostavljena Okružnom sudu, zamenik okružnog javnog tužioca Salih Karišik tereti Krčića „što je u toku 1992. i 1993. godine u svojstvu glavnog i odgovornog urednika revije „Sandžak“, zlonamerno i neistinito prikazivao položaj Muslimana koji žive na ovom području“. Kao dokaz svojih tvrdnji, zamenik tužioca navodi delove teksta iz rubrike „harf glavnog urednika“, koje je Krčić objavio u prošlogodišnjem martovskom broju revije. „Srpski teroristi iz Sandžaka ispoljavaju svoj poznati sadizam i mazohizam, koji se posebno manifestuje u vršenju i izazivanju incidentalnih situacija...“

Muslimani oživljavaju žestoku psihičku torturu od strane srpske države koja preko svojih mas-medija saopštava desetomilionskom srpskom stanovništvu da će biti ugroženi od Sandžaka — citira optužnica delove Krčićevog teksta. Krčiću se dalje, na dušu stavlja i rubrika iz broja 6 — 7, iz 1992 godine u kojoj optuženi piše: „Sandžak je nacionalno okupiran. Nadleću ga vojni avioni (tik uz krovove kuća) demonstrira se sila, sije se strah i panika. Srbija preko vojske i milicije ugrožava fizičku sigurnost građana. Najkraće rečeno muslimanska nacija je ugrožena i ona bježe bitku za opstanak“.

Urednik revije „Sandžak“ krivično će odgovarati i zbog teksta iz broja 8, iz oktobra 1992. godine u kome je, kako se navo-

di u optužnici napisao: „Vrši se velika otimačina privatnog kapitala. Nedavno je u Novom Pazaru finansijska policija (pojačana grupama iz Kraljeva, Raške, Bajevca i drugih mesta) za vreme pazarnog dana izvršila nevidenu konfiskaciju imovine privatnih preduzetnika i to na način bez izdavanja ikakvih potvrda. To je učinjeno samo što su Muslimani vlasnici uvezene robe (sa svim papirima). U sred noći u centru Novog Pazara, rezervisti upadaju u stambene zgrade i stanove i pozivaju muslimanske porodice da se sele, raznim uvredama pozivaju ih na nož. Na obraćanje građana policija odgovara, da ih više ne uznemiravaju“.

Krčić, je prema navodima optužnice, „izazivao i raspaljivao nacionalnu i versku mržnju između Muslimana i Srba koji žive u SRJ“ i tekstem iz ovogodišnje februarskog broja „Sandžaka“ u kome piše: „Sandžački Muslimani su sistemom aparthejda osuđeni na uvjete nedostojne čovjeka. Taj sistem aparthejda diktira srbo-četnička vlast (u Srbiji i Crnoj Gori), preko svojih genocidno-nacionalnih programa, počev od I. Garašanina (1844), Ratnih ciljeva Srbije (1914), V. Čubrilovića (1937) — koje, ovim ratom, u praksi sprovode fašisti S. Milošević i D. Čosić. Zato govoriti o ovoj temi nije lak zadatak. Govoriti istinu u ovom vremenu i ovakvim uvjetima kada se nalazimo na rubu življenja potrebno je imati u sebi više od života, tj. veliku

snagu trpljenja od koje svako od nas ponaosob snosi veliku odgovornost i konsekvence“.

Ovakvo Krčićevo pisanje, izazvalo je, smatra zamenik okružnog javnog tužioca Salih Karišik, „stvaranje straha kod Muslimana od ratnih sukoba na ovom području“. „U toku 1992. godine sa područja Novog Pazara, Tutina i Sjenice više porodica privremeno je napustilo svoje kuće odlazeći u inostranstvo, plašeci se i misleći da su navodi u člancima koje je pisao optuženi istiniti što je dovelo do znatnog pogoršanja bezbednosnih prilika u ovoj sredini, iako je optuženi znao ili je mogao znati da su događaji koje opisuje neistiniti i da na taj način stvara mržnju kod Muslimana prema Srbima i izaziva nacionalnu i versku mržnju između Muslimana i Srba koji žive u SRJ“ — stoji u obrazloženju optužnice.

„U ovim teškim vremenima Muslimani i Srbi sa ovog područja našli su snage i načina da svoje tradicionalno dobre odnose zajedničkog života sačuvaju i gaje i pored toga što se u neposrednoj blizini vode ratni sukobi u kojima učestvuju i Srbi i Muslimani na teritoriji Bosne. Međutim, i ova sredina postala je meta pojedinaca koji dolaze sa strane, da svojim delovanjem naruše najveću vrednost ove sredine — zajedničko življenje i ovakvim i sličnim napisima i pričama narušavaju te odnose, izazivaju mržnju, predskazujući ugroženost pripadnika Muslimana od Srba, ili od strane Muslimana prema Srbima, usled čega narod verujući takvim pojedincima, preživljava strah za život i dalji opstanak na ovim prostorima — zaključuje zamenik tužioca Salih Karišik u optužnici protiv Šefketa Krčića.

Krčić se prema optužnici, brani sa slobode, a suđenje se očekuje, najverovatnije, krajem maja.

Z.S.

DR TIBOR VARADI O RAZLOZIMA RASPADA JUGOSLAVIJE

Doroški
čnja-
nima
redi-
j us-
itički
tbeći
omi-
pro-
čnih
stava-
pla-
la se
tako

ti ne-

bi i
i Sr-
eres
L-x-

Republika,
Zak. V (1993) br. 70
(16-30. juna), Beograd

Događaj u stanici Štrpci

Ni posle sto dana nema nikakvih informacija o oteetim putnicima. Uprkos ponovljenim uveravanjima predsednika Republike Miloševića, istraga i dalje na mrtvoj tački. Obmanjivanje rodbine i javnosti praznim obećanjima. Da li su razne paravojske moćnije od države, ili je država i sama saučesnik u ovom bezakonju. Svedočenje putnika iz voza i članova porodice. Pretnja štrajkom glađu i samospaljivanjem

Događaj u stanici Štrpci, kada su 27. februara 1993. godine uniformisani ljudi nasilno skinuli s voza 21-og putnika, uglavnom muslimanske nacionalnosti, dobro je poznat javnosti. Od tog trenutka ovim nesrećnim ljudima gubi se svaki trag i do dana današnjeg o njihovoj sudbini se ništa ne zna. Rodbina oteatih obraćala se za to vreme raznim nadležnim organima i istaknutim pojedincima u očajničkoj nadi da će saznati nešto više o tome šta se desilo s njihovim sinovima, očevima i muževima. Tim povodom je predsednik Republike Srbije Slobodan Milošević dolazio u Prijepolje 16.III.93. i pred oko hiljadu okupljenih građana i porodica oteatih putnika rekao da će učiniti sve, "makar i zemlju prevrnuo", da se sazna istina o otmici. Sa članovima porodica razgovarao je i predsednik Crne Gore Momir Bulatović. Međutim, ni posle ovih garancija sa najviših mesta nema nijedne informacije o sudbini oteatih.

Videvši da su prepušteni sami sebi i bez ikakve zakonske zaštite, rodbina se – u nameri da probudi savest odgovornih – odlučila na novi dramatičan korak: 19. maja došli su u Beograd i pred Skupštinom SRJ počeli štrajk glađu. Štrajk su prekinuli tek pošto ih je primio Slobodan Milošević. U tom razgovoru, kojem su prisustvovali i predsednik Vlade Nikola Šainović i ministar unutrašnjih poslova Zoran Sokolović,

Milošević nije bio u stanju ništa više da kaže nego da "dosadašnja istraga nije dala nikakve rezultate". Jedino što im je obećao jeste to da će ministar Sokolović doći u Prijepolje za nedelju dana da im "referiše o novim saznanjima". Kada je prvog juna došao u Prijepolje, Sokolović opet nije imao nikakvu informaciju.

Državni organi su se očigledno pokazali nesposobnim da sprovedu zakon i da zaštite svoje građane od našilja. Krañ pravne države u ovom slučaju kao, uostalom, i u mnogim drugim – bio je potpun. Uprkos tome što se naša zemlja obavezala da će ukinuti razne paravojske, ove nelegalne naoružane formacije i dalje su toliko moćne da mogu nesmetano da ugrožavaju građane, pa čak i samu državu da drže u šahu. Ili je, možda, i sama država jedan od skrivenih saučesnika u ovoj operaciji, pa tako, izbegavajući da imenuje neposredne izvršioce, krije i sopstvenu odgovornost za etničko čišćenje.

Rodbina oteatih, međutim, nema nameru da odustane. Da bi privoleli državu da radi ono što je njena dužnost, oni su odlučili da opet dođu u Beograd i da tu štrajuju glađu, preteći da će se, pošto nemaju drugog izbora, jedan po jedan spaljivati ispred Skupštine Jugoslavije.

U ovom broju donosimo svedočenje putnika Abdića, zatim Milke Zuličić i Koviljke Buzov o tome šta se odigralo u stanici Štrpci i posle toga.

Kako je izvršena otmica

Svedočenje putnika iz voza Abdića (skinuto sa trake)

Republika: Kako je sve to bilo? U Beograd ste došli, ušli u voz.

Svedok: Evo, mili, hoću da ti pričam sve do kraja o tome mojemu teškome doživljaju koji sam doživio. Došli smo otuda, išao sam za tu penziju u Nemačku, otud sam se vratio i došao sam u Beograd. Kad smo došli u Beograd, mi smo međuvremenom imali karte povratne. Tu smo ti došli u Beograd, krenuli smo, pitali

smo, izašli smo iz voza, pitali smo na koji peron ima voz, kazali su na broj 4. Tu smo odmah otišli, zauzeli smo kupe, posjedali smo, imao sam ovo društvo koje je išlo sa mnom.

R: Sa tobom su bili...

S: Bili su od Ivangrada, dva pravoslavci i jedna pravoslavna. Zajedno smo išli i vratili se i bio je još jedan sa mnom, otud, komšija mi jedan, zemljak,

i on mi je bio tu.

R: Znači svi petoro ste išli?

S: Svi smo zajednički otišli. Otud smo došli, legli smo u kupe, zauzeli smo mesta, u međuvremenu gužva je bila posle u voz, prilikom kako su stizali sa stanice s kartama punilo je voz, napunio se voz, pun je voz bio, bilo je gužve velike. Prilikom toga, kad smo tu došli i kad smo trebali da krenemo, pojavi se jedan Ličina, to mi je otud, i on je komšija, pojavio se...

R: Vi ste sedeli u kupeu...

S: Mi smo sjedjeli u kupe, on je sjedio sa nekim društvom, stoj'o je u hodnik, ispred našeg kupea, on je mene prepoznao, odvojio se od njih, prepozno je mene. I pito me je otkud si ti bio, šta si bio, ja sam mu kazo da sam bio ovde do Beograda. A ti de si bio, kaže, radio sam, ovamo radim i pričo mi ije to njegovo, ta pos'o i te, da je uzo nešto, neke namirnice, brašno neko i da je čovek...

R: Onako, s vrata od kupea...

S: Pričo mi je da sam uzo i ovo da sam

ostavio, a imaš li mesta da da sedneš, kaže nema da da sjedne iz hodnika. I ja sam ove druge zamolio i namjesito sam mu mjesto, malo smo se pritjesnili i namjestio sam mu mjesto i on je sjeo. Međuvremeno ovi nijesu mogli da sjednu. Pitao sam ga ko ti je ovo, on mi je reko i ovi su otud, komšije mi neki, jedan Bakija i jedan Rastoder, tako mi je reko, čini mi se da je otuda, ovi su ljudi onamo stajali, ja ih nijesam poznavao. Sa šnjime sam se upoznao ko je i šta je i kako je to, sve došli smo do tančina, do ti razgovori. Prilikom posle kad smo krenuli odatle...

"Posumnjao sam da nešto ima"

R: A ko je ukupeu...

S: Bili su ovi dvojica, pravoslavci, i jedna ženska i još jedan muškarac i ova' je jedna našega kraja, i ja sam bio. Posle toga bio iz našega kraja, i ja sam bio. Posle toga bio i njemu smo namjestili mjesto i on je sjeo. Posle smo ti krenuli. Još jedan je bio isto otud od Ivangrad i ovaj pravoslavac bio ulego odatle, ja ga nijesam poznavo, nijesam poznavo. Ulegli smo kad smo krenuli iz Beograda odma', na prvoj stanici kad smo krenuli, voz je stao.

R: Jel to neka redovna stanica ili...

S: Bila je stanica redovna, tu je stao...

R: Ne sećate se koji je to bio grad ili...

S: Odma' od Beograda, iza podvožnjaka, odma'. Čim smo podvožnjak prošli, tu je stao voz, na tu stanicu. Bogumi, ne sjećam se. Odma' čim su stali, tražili su mi karte za pregled. Kad su mi tražili karte za pregled, mi smo dali karte za pregled. Međutijem...

R: Ko je tražio?

S: Konduker i milicija je bila sa njima, pratili su jedan i dvojica, šetali su, oko njega kećali su, uz njega su bili, jedan je bio uz njega. Pitali su me za karte i za imena. Odma'. I odma' su ih pisali na kartu, s tim ja kartu imam, sjedi mi karta i sad. Napisali su mi ime na kartu. Ja sam u međuvremenu pit'o: 'zbog čega ovo, više sam se puta vozio, zbog čega mi pišete ime na karte, šta je potrebna ta imena, do sad se nije pisalo, da nije neka novost?' Kaže: 'Ne boj se, otići ćeš kući, nema nikakve novosti, neki je šverc.'

R: Ovaj konduker?

S: Konduker kaže neki šverc ima. E, sad, kakav je šverc to ja ne znam. Odma sam ja nešto zamislio u sebe, posumnjao sam da nešto ima. Ovi su mi drugovi rekli ne boj se ništa, proći će... S tijem smo posle produžili putovanje, međutijem, ulazili su

putnici, krenuo je voz odatle, pošli smo, niko me nije dir'o. Imalo je i vojske što je ušla odatle još.

R: Još iz Beograda ili...?

S: Iz Beograda je vojske imalo što je ulazilo, što su ulegli, ali niko nikoga dirao nije.

R: Koja vojska?

S: U uniformama, vojska...

R: A je li bilo kakvih oznaka?

S: Oznake, imali su kokarde, imale su ona šatorska, ona uniforma na njih šarena, maskirna i imale su ti, mili moj, kokarde i trobojke na glavu.

R: Bilo je i jednih i drugih?

S: I jednih i drugih je bilo. Međuvremeno oni su šetali, sve su mladi ljudi bili, obično mladi ljudi, sjedeli su...

R: Jesu li bili onako kosmati, bradati?

S: Imalo je i bradatih i imalo je i bez

vojska momentalno se pojavila pred svakom kupeju. Kod mene je stigla odma' pred kupej. Ove koji su bili, e ovi koji su bili po hodnici, njih su ti odmah legitimisali, legitimisali isprave, pokupili su kojega su na hodnik našli oni su ih odma sprovodili i izvodili. Odma' su na kupeje na vrata se pojavili.

R: Ko se pojavio?

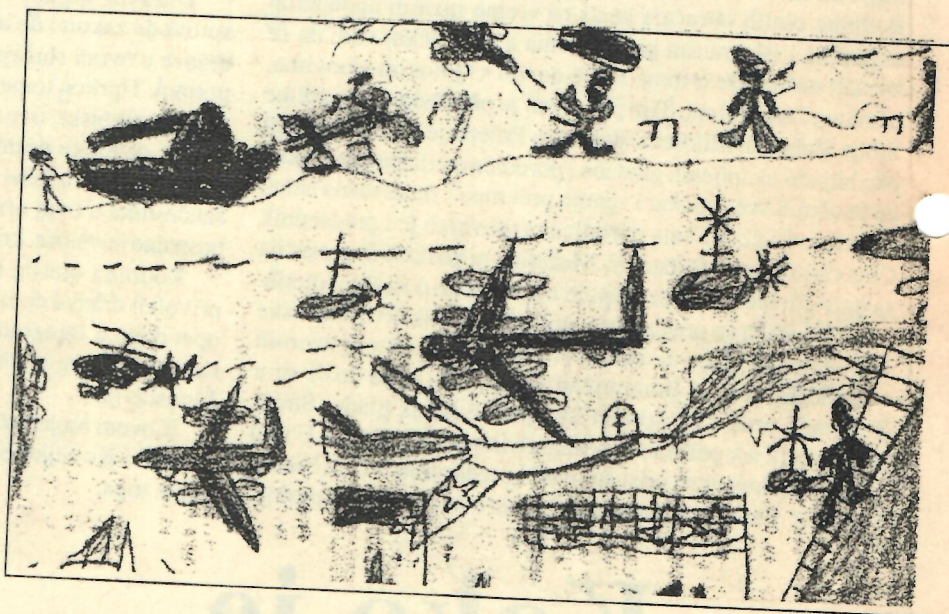
S: Vojska.

R: Čim je stao voz?

S: Čim je stao voz, odma', nije prošlo ni minut poslije. Odma su tražili lične karte, isprave sve koje si imao.

R: Koliko se vojnika pojavilo pred vaš kupej?

S: Trojica je bilo pred naš kupej. Odma su pogledali, prema ličnim kartama naš su izvodili. Ko im je potreban bio, oni su izvodili.

brada, imalo je i bradatih. Prolazili su, nikoga nisu dirali. Dok smo krenuli međuvremeno, putovali smo, došli smo, sve smo prošli od Užica, dok smo došli prema Priboju. Voz je tu kasnio, to ti preskočih, voz je tu kasnio jedan sat...

Vojska upada u kupe

R: Još u polasku?

S: U polasku jedan sat vremena. I poslije smo ti odatle pošli i došli do prema Priboju u Štrpce. Tu kad smo došli, prije toga no što smo došli do Štrpca, prije toga jedno deset, pet deset minuta, vojska je krenula hodnicima, šetala je tamo i ovamo...

R: Više nego do tada?

S: Sa oružjem, prije nego što smo stigli u Štrpce. Čim smo stigli u Štrpce, tamo je

R: Prvo su tražili lične karte?

S: Lične karte prvo. Prvo lične karte.

R: Svima?

S: Svima i kod njih su lične karte sve.

R: Pokupili su ih?

S: Pokupili, i prema tome su posle tražili i izvodili.

R: A onda prozivali iz hodnika?

S: Iz hodnika s vrata. Ovijema su svi vratili karte, vraćali...

R: Kako su to prozivali?

S: Po imenu, pogleda mu ime u ličnu kartu, ispravu i pozove ga "izadi" ko mu je bio potreban. Ovoga Ličinu su odma' otjerali, sproveli su ga.

R: Prozivali su "Ličina"?

S: Odma' je Ličina u hodnik, s vrata su ga uhvatili, još na vrata kad je bio, na ulazu.

"Diži se i izadi"

R: *Oni su ga prozvali?*

S: Oni su ga prozvali i odma' su ga uhvatili i sproveli su ga odma'.

R: *Jesu li mu rekli: ustani ili dođi?*

S: Ne, ne, on je bio pored vrata, odma' su ga prozvali, ime mu pomenuli i odma' je sproveden i odma' oćeran s vrata.

R: *Šćepali ga za ruku?*

S: Odma' je on sproveden, oni su odma' oko njega, drugi su ga sprovodili, ne ovi s vrata nego drugi u hodnicima odma' čekali i sprovodili. Međuvremenom ja sam sjedio. Dao sam ličnu kartu. Prilikom toga prozivanja prozvali su i mene. Ovu su sve drugo bili pravoslavci.

R: *A ovaj još jedan čovek iz našeg kraja?*

S: Ovaj čovek je bio stariji čovek, njega

R: *Dvojica su vas?*

S: Jedan i jedan otud oružjem čeka te, jedan je pred tobom. Nema mrdanja. Otud hodnikom vodili su dvojicu trojicu. Žena za jednoga je obisla, i vukla ga je, veli da "mi je to muž", muž joj je izgleda bio, plakala je žena, oni su je gurali, odbijali. Oni koji su bili preda mnom, onaj je gurnuo sa onom devojkom iz onoga kupeja drugoga što su gurali, gurnula njih ispred mene. Oni su da napravu prolaz njima pomakli se. Ovaj drug sa mnom je što je bio, ime mu neću pričat...

Kamioni su već čekali

R: *Dobro, možeš samo reći da je...*

S: Pravoslavac. Ovaj drug je skoćio, krupan je čovek, razvijen je, skoćio je, kraj mene je stoj'o, gurnuo me pozadi njega i

iza se, on je uzeo njegovu ličnu kartu i ugrabio i moju.

R: *Ono kad je iskoćio ispred vas?*

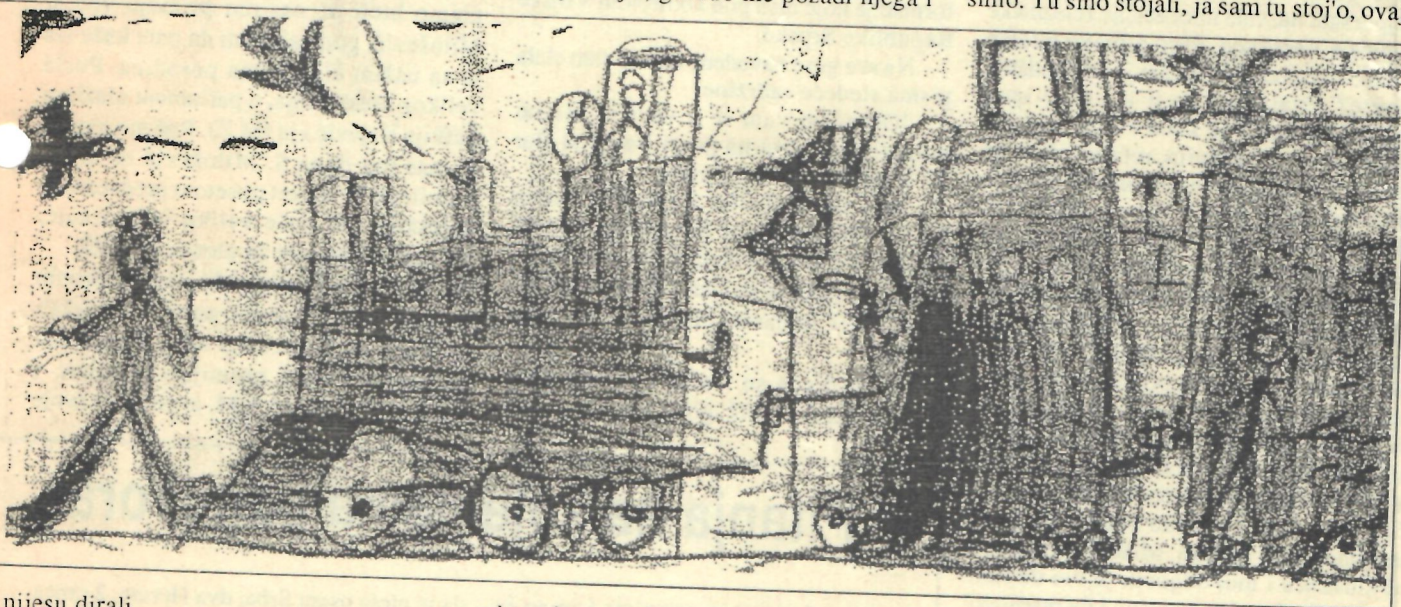
S: Kad je iskoćio, nas on je ugrabio ličnu kartu i moju...

R: *Kako? Šćepao onome?*

S: Šćepao onome iz ruke i uzeo i moju ličnu kartu.

R: *Jel' su i njihove lične karte bile kod njih?*

S: I njihove karte sviđa su bile pokupljene kod vojske, kod vojnika. On mi je dao posle, ja nisam ni pitao za ličnu kartu. Ja sam stoj'o, taj je čovjek stoj'o, tu smo se zadržali, jedan sat i po pa naviše, skoro do dva sata. Stojali smo, taćno ti vrijeme nijesam, imao sam sat, ali nijesam smio ni da pogledam, da ti kaćem onako bratski i drugarski i prijateljski. Nijesam smio. Tu smo stojali, ja sam tu stoj'o, ovaj

nijesu dirali.

R: *Koliko je imao godina?*

S: On ima "ja mislim, oko jedno 65 godina. Njega nijesu dirali.

R: *Ništa?*

S: Mršav, stariji čovjek. Ništa ga nijesu dirali. Njega nijesu imali šta da diraju.

R: *Jel' su mu odmah vratili ličnu kartu? I prozivali?*

S: Odma'. Jok, ništa, oni su ga odma' vidjeli, vidjeli ličnu kartu i pogleda ga. Odma' su ga oni pikirali s vrata i gledali ga, prema lićnoj karti. I mene su pozvali. Digli su me.

R: *Šta su rekli? Ustaj!*

S: Abdić, ko je Abdić? Ja sam. Dig' se i izadi! Čim sam krenuo, rekli su mi "nemoj da mrdaš nišćim. Nemo da mrdaš nišćim, ruke niza se, nemo' da mrdaš nišćim". Nišćim ja nisam mrd'o. Do vrata čim sam došo do njih pritegli su me, međuvremenom, hodnikom vodili...

reko mi: ne mrdaj"! Iza njega stao sam, vidio sam da mi gore nije, oni su ove sprovodili i ćerali su, ja sam osto, oni su se okrenuli, pogledali su, mene nije bilo. Unutra oni me nijesu vidjeli, oni su mislili da sam je poš'o u kolonu pred njima. S tijem ja sam stoj'o tu. Kroz prozor sam vidio, kamion je bio na van. Na desnu su ih stranu izvodili, put desne strane je bio Štrpce, jedna je dolina bila, otud jedna šuma sitna, onamo se dalje vidjela zelena šuma. Jedan je kamion tu bio, tu su jedno dve grupe stavili i oćerali su ka kamionu. Iza kamiona, pozadi kamiona, vidjela se jedna zgrada. Vojska ih je ćerala. Vriska je stala, panika je stala naroda; neko žali brata, neko muža, neko ovoga, neko onoga, to je uznemirenje veliko postalo. Ja sam ti tu osto i preživio. Oni su prolazili prilikom tog prolaza još dva-tri puta. Pogledali su, vidjeli da nema niko. Međuvremenom, ovaj drug koji me je spasio, te me sklonio

me je drug drž'o, ženska je iza njega stojala. Samo mi je rek'o: "Ćuti, nemoj da mrdaš!" Oni su prilikom prolaza izvodili i zagonili, pregonili, ćerali su i sprovodili, ja sam tu ost'o, tu sam ti ost'o, tu me taj čovjek spasio, rijeći nema s kojom bi se zahvalio tom čovjeku. Bog mi je dušu dao, taj mi je čovjek spasio. I tako s tijem čovjekom sam doš'o, taj me je čovjek zadržao, došli smo ti s tim do Brodareva, taj je čovjek sve ispred mene stoj'o. Od Brodareva poslije smo ti do Bijelog Polja, u Bijelo Polje kad smo bili, tu smo ti sašli, vidjeli smo nema, panika je u voz, sve ti je zamišljeno. Sve ti je i ono koje je ostalo to je istravljeno, svako je se prepaćeno, ja znam lićno za sebe, ja sam bio uznemiren, tu sam saš'o, odma' sam posle odatle taksista uhvatio i ček'o sam, ovi su drugovi za mnom otišli, vikali su mi da me vodu sa njima, da idem. Ja sam se zahvalio, neću. Oni su uišli u autobus za Ivangrad.

Milka Zuličić i Koviljka Buzov:

Same smo vodile istragu

Obraćale smo se mnogim organima i pojedincima iz vlasti, ali sve je ostalo bez rezultata

Milka ZULIČIĆ i Koviljka BUZOV dale su sledeću izjavu: (M.Z.) "28.2.93. u 16.00 sam saznala putem TV CG da je bila otmica putnika u stanici Štrpci gde je voz stao, a tu nije bila stanica. Najpre sam nazvala informacije železničke stanice u Beogradu. Prvo njihovo pitanje je bilo: 'Gospodo, kako vam je ime i odakle zovete?' Pitala sam da li je važno ime, odgovor je bio: 'I te kako važno za nas.' Kad sam se predstavila, rečeno mi je da su to Srbi uradili, da se ne sekiram. Sledeće obraćanje je bilo istog dana u SUP u Ul. Milana Rakića (tel. 413-822). Oni su me uputili na službu Državne bezbednosti jer oni sa tim nemaju ništa i uputili na tel. 658-755. Muški glas koji se javio pitao je: 'Izvolite, gospodo, šta želite?', jer sam plakala. Tražila sam da prijavim generalije mog deteta koje je oteto, a on je odgovorio da imaju generalije otetih putnika i da mi ništa ne može reći i da će mi dati šefa koji je kompetentan. Na otvorenoj slušalici sam čula da mu je opsovao majku što daje informacije za javnost. Mladić mi se javio na slušalicu i moj odgovor je bio da sam sve čula i da mi je sve jasno i da pozdravi šefa.

Posle toga, dolazim u Beograd (pon. ut. 1-2, 3, 93) u istu službu DB. Posle osam sati čekanja u MUP Srbije prima me inspektor Jovica MIHAJLOVIĆ (tel. 683-454). Rekao je da je istraga u toku i kad nešto saznaju, obavestiće (nije nikad bilo nikakvih informacija). Često sam ga zvala, bez rezultata.

Od tada nastaju moje muke i sama vodim istragu. Obraćam se Međunarodnom crvenom krstu, Crvenom krstu Jugoslavije, Crvenom krstu Nikšića, gradonačelnici Beograda Slobodanki GRUDEN, g. Brani CRNČEVIĆU, predsedniku opštine Čajniče Dušku KORNJAČI, predsedniku SO Višegrad Branimiru SAVOVIĆU, Radovanu KARADŽIĆU (dva puta), Ratku MLADIĆU, SRNI na Palama i Beogradu, ministru Zoranu SOKOLOVIĆU, predsedniku Dobrici ČOSIĆU. Na kraju, od muke, Vojislavu ŠEŠELJU i Mirku JOVIĆU. Ni do današnjeg dana nisam dobila odgovor ni od koga, izuzev od g.

Karadžića, koji je nazvao moj stan u Novom Sadu i razgovarao sa mojom tetkom; rekao i da oni o tome nemaju nikakvih podataka i da o tome ne znaju ništa, izuzev ako su to uradile paravojne formacije koje nisu pod kontrolom Vojske Republike Srpske.

Na sve gore navedene adrese sam slala pisma sledeće sadržine:

"Obraćam vam se u vezi sa otetim putnicima u vozu na pruzi Beograd-Bar 27.2.1993. u stanici Štrpci.

Moj sin ZULČIĆ Zvezdan, rođen 28.12.1969. god. u Sarajevu, opština Centar, tog kobnog dana je putovao mojoj majci, Zvezdanovoj baki, ĐIKANOVIĆ Petruši, Ul. Rudarska bb, Nikšić, tel. 083/22-567.

Moja djeca su izašla iz Sarajeva u martu mjesecu 1992. god., jer je situacija

u Sarajevu bila sve složenija, a ja sam izašla u junu 1992. U Sarajevu nam je ostalo sve, spasili smo samo gole živote. Prijavili smo se u Crveni krst grada Beograda, Ul. Severni bulevar 23.

Razgovor sa Slobodanom Miloševićem

18.5.93 – Protest porodica otetih putnika pred Skupštinom SRJ, od 9.45 – 17.00, sa parolama i pritiskom na parlament da nas primi S. Milošević. Nedeljko Ignić iz obezbeđenja Skupštine je izašao i molio da se povučemo u Skupštinu, da se sklonimo od sunca. Nuđeno nam je da nas primi ministar odbrane Pavle Bulatović, Radmilo Bogdanović, Đorđe Blagojević, zamenik ministra Sokolovića, međutim, mi nismo hteli da nas oni primaju već S. Milošević, pod uslovom da nam kaže šta je sa našim članovima porodica. Posle velikog ubeđivanja, u parlament ulazimo Šefkija Kajević i ja (M.Z). Rečeno nam je da nas tog dana S. Milošević ne može primiti jer je zauzet posetom predsednika Ilijeskua. Na naše veliko insistiranje, zakazali su prijem za utorak 25.5.93.

25.5.93. u 11.00 S. Milošević je primio članove porodica otetih putnika i zadržali smo se u razgovoru 3,5 sata. Razgovoru su prisustvovali premijer Šainović i ministar Sokolović. S.M. je ponovio svoje

Pitanja na koje nema odgovora

Zvezdan je bio sportista i imao je mnogo prijatelja širom bivše Jugoslavije, tako da je odmah počeo da igra u "Jugopetrolu" (Beograd), a kasnije u Petrovcu na Mlavi. Tog kobnog dana je imao sve papire kod sebe. Kakav je razlog skidanja sa voza – ne znam, ali me dovodi u sumnju mnogo stvari, zato na njih tražim odgovor:

– 28.2.93. u startu kasni voz bez razloga, ulaze unformisani ljudi.

– Kondukter pregleda karte u pratnji milicije i piše imena. Zašto?

– Smjena konduktera u Užicu – isti se nalazi u Štrpcima u momentu zaustavljanja voza.

– Zašto je mašinovoda zaustavio voz na tom dijelu gdje ne treba da stoji? Da li je saslušan?

– Prve informacije u SDB su da imaju generalije otetih putnika. Odakle im ako nisu saučesnici u otmici?

– Saslušanje svjedoka iz voza nije urađeno. Zašto?

– U prvom momentu je bilo javljeno

da je oteto osam Srba, dva Hrvata, 2 crnca, dvanaest Muslimana. Odakle ti podaci?

– Zašto je Lukić bio pritvoren pa pušten?

– Ko su Lukić, Savić i čiji su državljani?

– Lukićeva gosp. i djeca žive u Užicu, a on sije SMRT poštenih građana ove zemlje.

– Obratila sam se mnogim organizacijama i institucijama, ali nema odgovora. Zašto?

– Da li treba od Klintonu da tražim da mi vrati dijete?

– Užički korpus čuva sa MUP Srbije prugu Bg-Bar 30 km u dubinu Srpske Republike. Ko su onda otmičari?

– Kojim putem dolaze dva kamiona u pola dana sa 40 naoružanih ljudi, ko su kontrolori na Uvcu u Priboju toga dana?

– Ako je otmica izvršena na teritoriji Tuđe države, čija je pruga koja prolazi dijelom tuđe države?

– Zašto nijedan Musliman iz Priboja nije skinut, nego samo Prijepolje, Brodarevo, Bijelo Polje, Podgorica i Bar? (Šta se iza toga krije?)

kolima SDB u Prijepolju, a Sokolović, njegov pomoćnik Mišić i Goran Perčević helikopterom su došli ranije sa pramom i hteli su da započnu razgovor. Medutim, rodbina je to odbila dok i mi ne dodemo. Tek onda je počeo razgovor na kome ništa novo nije saopšteno, izuzev da je izvršen pritisk na Karadžića i Miadića i da će do ponedjeljka 7.6.93. imati informacije. Na pitanje K. Buzov da li to znači da će do kraja ove nedelje imati odgovor da li su živi ili mrtvi, on je odgovorio sa "da". Na to je rodbina burno reagovala da ne žele da čuju da su mrtvi i da hoće da im se vrate živi i zdravi. Sokolović se ponudio da će doći kad god oni hoće, ali su mu odgovorili sa ne dolazi ako nema informacija. Tražili smo da nas u utorak 8.6.93. u 11.00 primi S. Milošević, i da se nećemo micati odatle, i da ćemo nastaviti štrajk gladu do iznemoglosti i da će se početi jedan po jedan spajivati.

Šire se priče da se od Muslimana čisti ceo pogраниčni rejon u SRJ, da se nalaze u kamionolomu, u pećini gdje se krio Draža Mihajlović, da su videni u tvornici namještaja Varda (u Višegradu); da su ih kidnapovali seljaci iz sela kod Rudog (Musići), sa čije krsne slave su zarobljeni neki meštani Srbi; da se nalaze u Čajniču, najnovije informacije su da su prebačeni u Foču.

Kruže razne priče...

Poslednje saznanje je da je žena Srpkinja koja živi u Brodarevu (između Bijelog Polja i Prijepolja) bila kod svog sina ratnika u blizini Višegrada i da je svojim očima videla dve grupe zatorenika. Jednim dva obroka. Na njeno pitanje sinu "zašto onima daješ jedan obrok dnevno, a drugim dva obroka. Na njeno pitanje sinu put", odgovor je bio: "Ovima što dajemo jedaput, to su zarobljenici sa fronta, a ovima što dajemo dva puta, to su oleti puniti iz voza Beograd-Bar i oni nam rade, pa ih moramo bolje hraniti". Iz Prijepolja su slali popa, jer je njihov dobar prijatelj i hteo je da pomogne; išao je na područje Višegrada, Rudog i Čajniča. Medutim, kad se vratio, počeo je da ih izbegava, kaže da ga ništa ne pitaju, imaju utisak da je na njega izvršen pritisk. Nada Savić, ratni izveštac S Kanala, bila je zarobljena dva meseca u Sarajevu, njen muž četiri i po meseca. Izvukli su je Karadžić i Miadić, dok je muž ostao, pošto su mogli da izvuku samo jednu osobu. Kovička Buzov ju je molila da pita Miadića da li zna nešto o ojetima. Sutradan

je rekla da je Miadić izjavio pred 150 zemlja prevarnti i da će se ljudi pronaći i vratiti svojim kućama. Rekao je Sokoloviću da za 7 dana dođe u Prijepolje sa novim informacijama. Na pitanje Kovičke Buzov da li su ismitle sve priče koje kolaju (da su ubijeni, da je od njih pravljen živi zid, da su zatupani buildozerom, da kopaju lansirne rampe za VJ kod granice sa RS, da čekaju razmenu za 27 Srba oetih sa krsne slave), S. M. je energično odgovorio da je čuo za tu priču, ali da to nije tačno. S. M. je insistirao da se da materijalna pomoć porodicama, jer su nekima koji su bili zaposleni u "Zmaj" i "Ratku Mitroviću" vraćene radne knjžice. Dobili smo jedokratnu materijalnu pomoć posle ove poseće. Sanja Zupčević (žena izbeglice iz Trebinja čiji je muž oet u vozu), pred S. Miloševićem, Sokolovićem i Samovićem ispricala je šta se dešavalo u vozu. Njen iskaz i kasetna svedoka iz voza Abdica se poklapaju. S. Milošević je rekao da K. Buzov i ja (M.Z.) možemo da punijemo sa Sokolovićem u Prijepolje da budemo sa ostalima. 29.5.93. došao je u stan Kovičke Buzov inspektor DB Vojvo Jović i tražio podatke od narkita, saslušao K. B. i mene (M.Z.). 1.6.93. smo K. B. i ja (M.Z.) putovale

- Kod kojeg suda se vodi ovaj postupak i dokle je istraga stigla ako se od mene traže podatci u subotu 29.5.93. Zašto? - Jedini razlog da mi je dijete skinuto sa voza je što mu je pokojni otac bio Musliman, i u to sam ubijedena sve dok mi ove vlasti ne dokažu suprotno, tj. dok mi ga ne vrate živo i zdravo. - Kako su reagovale RO u kojima su oeti bili zaposleni i zašto? - Sin vojnik Vojске Jugoslavije, a oca ometičari odvođe u nepoznatom pravcu. Zašto? - Da li su starijšine navedenog vojnika stupile u vezu sa generalom Miadićem? Ako nisu, zašto nisu? - Nijazim Kajević, vratajući se sa kumstva SRBINU iz Valjeva, diva oet. zašto? - Ako vlast ove zemlje nije u to umiješana, zašto nam ne kaže pravu istinu? - Istraga traje 3 meseca. Zbog čega nije okončana i data javnosti na vid? - Ko je javni Tužilac a ko Istrazni Sudija? Zašto nam se ne kaže da uzmemo advokata da nas brane ako smo kriminalci?

Pravom skladistu, gdje on nema ingerencije i pristup. Preko izvora u Nikšiću postoji saznanje da se nalaze na području nekoliciko kilometara od Ruda i da su ometičari seljaci (rodaci oetih Srba sa slave) i njihove paravojne formacije u saradnji sa sličnima iz SRJ.

Nadležni odlažu u nedogled

Dana 8. 6. 93. u 18.00 časova Koviljka Buzov i Milka Zuličić su pozvane u SDB na razgovor, dan uoči roka koji su članovi porodica oteatih putnika odredili za otpočinjanje štrajka gladu ispred Skupštine. U SDB su ih molili da im daju još 3-4 dana jer vode istragu, tražili su podatke o svedoku Abdiću i o ostalim svedocima.

Istovremeno je Steva Purić, predsednik SO Prijepolje, okupio članove porodica oteatih putnika u Prijepolju, sa molbom da odlože odlazak kod predsednika S. Miloševića, a na zahtev Mišića iz MUP Srbije, s tim da će u petak (11.6. 93) u 14.00 Mišić dati neke informacije šta je urađeno. Rekao je da će do tog roka oni završiti svoj posao, pa posle toga mogu da idu kod Miloševića.

Rodbina oteatih putnika je pristala na taj termin kao krajnji rok i ne odustaju od tog zahteva jer je predsednik Milošević dao svoju reč.

Ekspert-izam

Dugo nisam mogao da shvatim zbog čega se jedan moj prijatelj žali na socijalne radnike kao sudske veštake. Kada se razveo od supruge, sud je dete dodelio njoj, na osnovu preporuke socijalnog radnika-veštaka, čije je mišljenje presudilo i o režimu vicanja sa detetom.

Mislio sam da moj prijatelj unosi suviše ličnih strasti u problem koji mi na "mikronivou" nije izgledao dovoljno ozbiljno. U osnovi isti problem bivao mi je sve jasniji s praćenjem zbivanja na "globalnom nivou".

Po izbivanju rata, povremeno učestvujem na sastancima intelektualaca, u zemlji i inostranstvu. Očekujući dijalog između individua, zbunjivalo me je istupanje sa "mi-

stavom", najčešće u ime svoje nacije. Još više me zbunjuje što to "mi" najgorljivije izražavaju oni koji se uporno deklariraju kao nestranačke (ili nadstranačke) osobe. Vrhunac zbrke u opštenju nastupa kada se iste osobe nađu i u ulozi generala, čak i vojskovođa, ministra neke od velikih sila ili kojeg svetskog državnika. A sve to čine u ime "čiste stručnosti" koja se gnuša politike!

I, tako, nastaje kakofonija u kojoj se više ne razlikuju glasovi običnih građana, stručnjaka, političara, vojskovođa i državnika. Zbog toga, čim čujem da se u nekoj grupi govori kao u raštimovanom horu, ili se podvalantski zamenjuju uloge - izmičem i predajem se ćutanju, tišini. Inače me raduje raznolikost, ne samo autentičnih ličnosti nego i onih koji rado i znalački izmenjuju uloge. To mi je bliže i draže od svakog "izma", pa i od "ekspertizma".

Dušan Mojsin